

Ouders: het sociale cement van de samenleving

Gé Haans

Steeds meer gemeenten luiden de noodklok over de tekorten in de jeugdzorg. Gé Haans sprak met prof. dr. René Clarijs, hoofdredacteur van het tijdschrift Jeugdbeleid, hoogleraar Social Work aan de RANEPА-universiteit in Sint-Petersburg. Hij is gepokt en gemazeld in de wereld van de jeugdzorg en pleit al jaren voor een fundamenteel ander jeugdzorgstelsel. 'Als je tien jaar lang investeert in de voorkant van het jeugdbeleid dan garandeer ik je dat we nog maar de helft van het jeugdzorgbudget nodig hebben.'

Wat is jouw associatie met ouderschap?

René Clarijs: 'Wat het hebben van kinderen met je doet. En ook de verantwoordelijkheid die bij ouderschap komt kijken. Ik heb het niet zozeer over de zware verantwoordelijkheden. Die zijn er ook, maar daar kijk ik wat minder gereformeerd tegen aan. Kinderen brengen ook gezelligheid. Het hoeven niet allemaal gymnasiumklanten te worden. Wanneer ze als mens goed in elkaar zitten, stabiel in het leven staan, dan heb je al een hele klus geklaard.'

Binnen de jeugdzorg bestaat soms de neiging om te gaan vingerwijzen, met name naar ouders. Herken je dat?

'De recente jeugdwet heeft als motto: *Het kind centraal*. Daar heb ik een ongehooflijke hekel aan. Hoezo het kind centraal? Doen de ouders er dan niet meer toe? Of het gezin, de buurt en alle andere factoren die een rol spelen bij het opgroeien en opvoeden van het kind? Krijg je de ouders niet *con amore* mee, dan zal het je überhaupt niet lukken om er iets van te maken.

Als jeugdzorgsector doen we het vaak niet slim door te stellen dat ouders steken laten vallen. Dat is geen vruchtbare opmerking. De schuldvraag doet er eigenlijk niet toe. Daar worden ouders alleen maar mismoedig van.'

**'Hoezo het kind centraal?
Doen de ouders er dan
niet meer toe?'**

Heb jij een beter motto dan Het kind centraal?

‘Ik vind motto’s sowieso al gauw parvenuachtig. Met zo’n motto als *Het kind centraal* lijkt het alsof dit voor die tijd niet het geval was. Wat in de jeugdzorg in werkelijkheid centraal staat, is de continuïteit van de organisaties. Wachtlijsten in de jeugdzorg zijn nodig om de continuïteit te bewerkstelligen. Door die wachtlijst heb je een zekere voorraad en kun je als organisatie ook groeien. Dit soort overwegingen wegen zwaarder dan *Het kind centraal*. Als de Raden van bestuur van de jeugdzorginstellingen overleg hebben over de vraag hoe het verder moet met de jeugdzorg, kan ik je op een briefje geven dat het woord “kind” tijdens zo’n vergadering niet valt.’

In je publicaties, evenals in je dissertatie Tirannie in de jeugdzorg, geef je telkens aan dat de fundamentelementen van de jeugdzorg niet deugen. Eerder vergeleek je het met de ondeugdelijke fundamentelementen van de Beekse toren.

‘Op het moment dat deze kerktoren rond het jaar 1000 werd gebouwd, was een fundament van een meter in het zand voldoende. In die tijd was de toren nog een houten bouwsel dat vaak omwaaide of afbrandde. Toen de toren uit steen werd opgetrokken en ook hoger werd, was dat fundament niet meer voldoende. Vandaag de dag is de toren 76 meter hoog, opgesierd met een peer en een ui en er hangt een carillon in met 50 klokken. Maar het fundament is nog altijd hetzelfde, en kan de toren niet meer dragen. Die gaat dus uit het lood. Iedere 20 jaar wordt de toren in de steigers gezet om hem weer recht te trekken.’

Wat is de parallel met de jeugdzorg?

‘Pakweg in de 13e eeuw is de jeugdzorg ontstaan met de komst van de weeshuizen. Bestuurders van deze weeshuizen waren mensen die privégeden investeerden. De overheid zette daar ter controle regenten op. In de jeugdzorg is er dan ook altijd een botsing geweest tussen particulier en overheid. Kreeg je geld dan was je verantwoording schuldig. De weeshuizen kenden een hybride aansturing met veel overleg. Dat zie je nog terug in de hedendaagse jeugdzorg.’

Hoe breng je daar verandering in? Moet je het gebouw eerst afbreken? Of zet je er een nieuw gebouw naast zoals je onlangs in een van je artikelen bepleitte?

‘Bij afbraak krijg je de hele sector tegen en dat verlies je uiteindelijk. Bovendien moet de winkel wel openblijven. Mijn voorstel is pragmatisch: bouw er een alternatief naast. Mijn grootste bezwaar tegen de jeugdzorg van nu – en derhalve ook tegen de decentralisatie naar de gemeenten – is dat de problemen niet worden opgelost. De effectiviteit van de jeugdzorg laat te wensen over, net als de tevredenheid over de jeugdzorg. De resultaten sinds de decentralisatie zijn om te huilen en de vraag is ook nog eens met 14 procent gestegen. Het aantal dakloze jongeren is met 50 procent toegenomen, van 8.000 naar 12.500 jongeren. Het aantal gesloten

‘Mijn grootste bezwaar tegen de jeugdzorg is dat de problemen niet worden opgelost’

plaatsingen steeg met 15 procent. We zijn ook nog eens 60.000 jongeren in ons registratiesysteem kwijt: de spookjongeren. Daarnaast leven in ons land vele honderdduizenden kinderen onder de armoedegrens, de belangrijkste voorspeller van een toekomst in de jeugdzorg.'

Eerder gaf je aan dat Nederland zowat aan de internationale top staat van landen met de meeste uithuisplaatsingen en dwangmaatregelen.

'Wanneer we in onze welvaartsstaat in de top drie van de wereld staan met het aantal uithuisplaatsingen en op de eerste plaats in Europa met het aantal gesloten plaatsingen van jeugdigen dan doen we iets niet goed. Dat ligt niet aan de kinderen, de ouders of de kwaliteit van jeugdhulpverleners. Dan deugt het stelsel niet. We moeten een stapje terugdoen naar het bredere jeugdbeleid. Onze aandacht, politiek en financieel, gaat geheel uit naar de jeugdigen die problemen hebben of veroorzaken. Daar hebben we veel geld en aandacht voor. Politiek gezien is het klaarblijkelijk niet interessant om geld te investeren in de jeugd waar het goed mee gaat. We groeien in Nederland alsmaar aan de achterkant van het stelsel.'

Terug naar de decentralisatie. Je bent niet gelukkig met de resultaten van de transitie van de jeugdzorg naar de gemeente. Hoe ziet jouw oudervriendelijke gemeente eruit?

'Een oudervriendelijke gemeente is een gemeente waar veel aandacht is voor de ontwikkelingsmogelijkheden van kinderen en waar de ouders intensief betrokken worden bij alles wat hun kinderen aangaat. In Nederland zijn de ouders op afstand gezet, bij uitstek in het onderwijs. Je kunt je nog wel als vrijwillige luizenmoeder aanmelden, maar verder dien je uit het territorium van de leerkracht te blijven. Ook bij clubs en verenigingen dien je als ouder je plaats te weten. Men heeft ouders de verantwoordelijkheid ontnomen over de vrije tijd van hun kinderen. Die ouders zijn vervolgens achterover gaan leunen, want het werd toch wel gedaan. Tussen gezin, school en vrije tijd zijn te veel barrières.'

‘Blijkbaar is het niet interessant om geld te investeren in de jeugd waar het goed mee gaat’

In je publicaties pleit je voor meer aandacht voor het derde milieu: de vrije tijd. Hoe kan een oudervriendelijke gemeente op alle drie de milieus activiteiten ontwikkelen?

'In wezen vertel ik niets anders dan de drie R's van Spock: reinheid, rust en regelmaat. De reinheid is verbonden met de opvoeding in het gezin, de regelmaat met het onderwijs en de rust met de ontspanning in de vrije tijd. Gedrag is het resultaat van drie factoren: de gelegenheid tot gedrag, de capaciteiten voor het gedrag en de motivatie tot gedrag. De overheid stuurt op gelegenheid. Zij zorgt voor een school, een leerkracht en voor leermiddelen. Verder is het aan de leerlingen zelf. Toch zou juist motivatie bovenaan moeten staan. Motivatie is de katrol waarlangs je de rest omhoogtrekt. Motivatie krijgt te weinig aandacht, terwijl dat in de jeugdzorg het belangrijkste is. Nu is het nog zo dat we een jongere afschrijven als hij voor de

tweede keer niet op een afspraak verschijnt. Dat is te gemakkelijk. Ga erachteraan, zoek het uit. Motivatie past bij rust en ontspanning. Wil je een jongere beïnvloeden, moet je het daar zoeken waar de motivatie het grootst is, bijvoorbeeld bij de voetbalclub. Daarnaast is er het belang van *peer education*. Kinderen en jongeren die elkaar corrigeren. Dat maakt meer indruk dan de professional die aangeeft hoe je te gedragen. Van een vrijwilliger mag je niet verwachten dat hij kan omgaan met een jongere die alle kanten op stuitert. Die vrijwilligers gaan na twee of drie maanden naar het bestuur om te klagen over een paar jongeren waar ze knettergek van worden met de mededeling: “Zij eruit of ik stop ermee.” Dat bestuur kiest voor continuïteit en stuurt de jongeren weg. Die melden zich niet opnieuw aan bij een club en komen op straat terecht. Daar ontmoeten ze lotgenoten en dan gaat het mis. Vervolgens stoppen we ze bij elkaar, bijvoorbeeld in de gesloten jeugdzorg. In Oost-Europa staat inclusie centraal in het jeugd beleid. Men streeft ernaar om moeilijke gasten in een groep jongeren te plaatsen waar verder niks mee aan de hand is. Twee of drie kwetsbare jongeren in zo’n groep kan. Geen tien, want dan nemen ze het over. Vervolgens zie je de werking van *peer education*. Dat resulteert in aanpassing: die jongeren willen erbij horen.’

In het groepswork zie je al vaak dat die moeilijke jongeren worden overgeplaatst. Hoe doorbreek je dat mechanisme?

‘Door de vrijwilligers in het derde milieu niet in de kou te laten staan. De jeugdzorg zou die vrijwilligers juist kunnen ondersteunen, bijvoorbeeld door eens een avondje mee te lopen en de vrijwilliger tips te geven over hoe je kunt omgaan met zo’n stuiterbal.’

In jouw opvatting schuif je de aanwezige expertise en kennis naar voren. Dat het goed gaat met de jongere is ook in het belang van zijn ouders. Terug naar de oudervriendelijke gemeente. Hoe zou de gemeente ouders kunnen ondersteunen?

‘Door meer voorlichting te organiseren. In ons dorp was er laatst een lezing over jongeren in de horeca. Je kind begint als afwashulp, maar gaat later in de bediening. Dan is hij misschien pas om half vier ’s nachts thuis. Als ouder vraag je je dan af: gaat dat niet ten koste van een succesvolle schoolcarrière? De vrouw die de lezing gaf, kon de ouders haarfijn uitleggen hoe dat in een puberbrein werkt. Dat acht euro per uur verdienen op dat moment voorgaat. En dat je niet bang moet zijn voor de gevolgen, want in de horeca leren ze ook ongelooflijk veel. Ouders hebben veel vragen over opvoeding. Jeugdzorg: leg een keertje uit hoe het werkt.’

Waar denk je, naast voorlichting, nog meer aan?

‘We hebben steeds meer van de ouders overgenomen. De overheid stond 50 jaar geleden nog op grote afstand, totdat het mis ging. Laat ouders dingen meer zelf doen, laat ze de eerstverantwoordelijke zijn en faciliteer dat. Om het te vergelijken met planologie: een gemeente kan een buurt stimuleren om zelf de inrichting van de omgeving vorm te geven. In dat geval zullen de bewoners die omgeving minder snel laten verslonzen.’

De verantwoordelijke burger?

‘Overheden denken sterk in regelgeving. De inspraak in het onderwijs verloopt via de formule van de ouderraad. Onderwerpen waarover je als ouder mag meepraten en meebeslissen liggen al vast. De gemiddelde ouder wil geen zitting nemen in zo’n ouderraad omdat je dan niet meer bent als een dekmantel voor wezenlijke zeggenschap. We zouden toe moeten naar een onderwijssysteem waar kinderen beslissen wie hun leerkracht wordt. Geef ouders ook meer zeggenschap over de verdeling van middelen voor spel en ontspanning. Begin bijvoorbeeld met 10 procent van het jeugdzorgbudget daarvoor beschikbaar te stellen en bouw dat vervolgens uit. Een dergelijk commitment moet je opbouwen zoals je ook democratie moet leren. De motivatie neemt, net als bij jongeren, ook bij ouders toe naarmate ze meer mogen meebeslissen.’

‘De motivatie bij ouders neemt toe naarmate ze meer mogen meebeslissen.’

Je pleit voor meer experimenteeruimte in de jeugdzorg. In de praktijk zie je dat experimenten in de jeugdzorg vroegtijdig stoppen omdat ze niet passen in de bestaande regelgeving. Hoe zou je experimenten levensvatbaar kunnen maken?

‘Ouders moeten vaak meerdere ballen in de lucht houden. Ze hebben niet alleen de zorg over hun eigen kinderen, maar ook de zorg voor hun ouders. Je zou een experiment in vier of vijf gemeenten kunnen starten met als thema *De oudervriendelijke gemeente*. Dan moet je niet met een uitgewerkt format komen. In Oost-Groningen is de situatie anders dan in Amsterdam-Oost of Amsterdam-West. Experimenten moet je van onderaf laten ontstaan.’

Bij de introductie van preventieprojecten in wijken zie je vaak ook het vingerwijzen naar ouders.

‘Om die reden ben ik vooral gecharmeerd van gemeenten die jeugdzorg en jeugdbeleid uit elkaar hebben getrokken. Twee wethouders voor jeugd: een voor de jeugdzorg en een voor het brede jeugdbeleid, voor alle kinderen. Een goed voorbeeld is de aanpak in Leeds, in Engeland. Deze stad scoorde al jaren heel slecht als het ging om schoolprestaties. Men is gaan inventariseren wie er allemaal met jongeren uit Leeds te maken hadden: jongerenwerkers, leerkrachten, politieagenten, et cetera. In totaal ging het om 18.000 mensen. Al die 18.000 betrokkenen zijn drie jaar lang getraind met de bedoeling dezelfde taal te spreken en hetzelfde gedachtegoed te delen. Inmiddels staat Leeds bovenaan in Engeland als het gaat om schoolprestaties. Ouders worden gek van hulpverleners die vanuit verschillende kaders denken. Ondersteuning aan ouders en jongeren dient op een consistente wijze te gebeuren.’

Drie jaar geleden was er hoop dat de transitie een betere jeugdzorg zou opleveren. Ik heb de indruk dat jij de transitie niet als een verbetering in de jeugdzorg ervaart.

‘Alleen de regie is verlegd. Iemand anders gaat over de centen. Verder is er niet zo veel veranderd. Ja, de wijkteams. Staatssecretaris Van Rijn zei destijds dat de transitie vijf jaar zou duren. Daarvan zijn er nu viereenhalf verstreken. Volgens insiders duurt het nog tien jaar voordat de transitie is afgerond. Dan pas komt er ruimte voor de transformatie, de inhoudelijke veranderingen. Dan zijn we dus vijftien jaar verder voordat er verbetering komt.

De wet is uit balans. Het heet weliswaar de Jeugdwet, maar het betreft alleen de jeugdzorg. Deze wet betreft niet alle kinderen en jongeren in Nederland, zoals elders in de wereld. Blijven we hetzelfde doen, dan verandert er niks. Ja, de tekorten zullen gigantisch oplopen. In den Haag hebben ze 250 miljoen beschikbaar voor de jeugdzorg. Het afgelopen jaar hadden men 20 procent tekort en die tekorten nemen toe. In 2017 was het tekort in Amsterdam 29 miljoen. Daar hebben ze psychiaters in de wijkteams gezet. De zwaarst opgeleide hulpverleners in de frontlinie, dat zou de oplossing moeten zijn. Er is een heroriëntatie op het hele jeugdbeleid nodig.’

‘Er is een heroriëntatie op het hele jeugdbeleid nodig’

De verwachtingen ten aanzien van de wijkteams waren aanvankelijk toch ook positief?

‘Het vervelende is dat er verschillende typen wijkteams zijn. Teams die algemeen zijn samengesteld uit het consultatiebureau, ouderenzorg en jeugdzorg en de gespecialiseerde wijkteams. Bij de eerste variant stapt een ervaren medewerker van het consultatiebureau naar een gezin in zwaar weer. Alle goede intenties ten spijt, dat werkt niet en doet feitelijk onrecht aan het gezin. In de praktijk zie je dan ook dat achter zo’n algemeen wijkteam weer een gespecialiseerd team ontstaat. Bij Rutte II waren de bezuinigingen al doorgevoerd. Had het eerst maar eens uitgeprobeerd in een vijftal gemeenten, zet er onderzoek op en kijk wat er eventueel niet goed gaat, maar nee, de veranderingen denderden zoals gewoonlijk over heel Nederland heen. Ja, de uitvoering van de jeugdzorg moet je dicht bij de burger uitvoeren, dus op lokaal niveau, maar of dan alles ook op lokaal niveau georganiseerd moet worden? Kijk naar het hele circus rondom de aanbestedingen. 350 gemeenten hebben te maken met 8.000 zorgaanbieders. Met al die zorgaanbieders moet gecorrespondeerd worden. De inspectie is intussen gestopt om alles te controleren. De 200 instellingen uit 2014 waren nog wel te controleren, maar de 8.000 van 2019 niet. Nu wordt er steekproefsgewijs gecontroleerd, maar ze hebben het niet in de hand. In hetzelfde kabinet is de regionale politie nationaal georganiseerd. Eenzelfde proces, maar een tegenovergestelde beweging met andere argumenten. Het moest landelijk omdat je dan landelijke computersystemen en auto’s kunt kopen. Dat laatste is te begrijpen, maar trek die belangen uit elkaar. Dat had in de jeugdzorg ook moeten gebeuren. Op dit moment wordt gespeeld met de gedachte om de jeugdbescherming uit de jeugdzorg te halen en die weer landelijk aan te sturen.’

Was dat niet te voorzien?

‘Men heeft niet de tijd genomen om alles goed te doordenken. Eigenlijk is de transitie erdoorheen gedramd. Zo’n jeugdwet wordt geschreven door wetgevingsjuristen. De uiteindelijke tekst komt dan wel bij VNG en Jeugdzorg Nederland, maar dan zit je al op een spoor waar je niet meer vanaf komt.’

‘Eigenlijk is de transitie erdoorheen gedramd’

Waarom is die wet- en regelgeving dan zo dominant?

‘Omdat wij als calvinisten een diep ontzag hebben voor het geschreven woord. Die calvinistische cultuur zit diep in onze regelgeving. Daarnaast hebben we altijd sterke instituties gehad: onderwijs, gezondheidszorg, jeugdzorg. Instituties die al 800 jaar oud zijn en zich niet gemakkelijk laten wegduwen. Dat denken zit in het DNA van onze samenleving. Dat heeft voor- en nadelen. Een politicus zal er niet zo gauw een streep door zetten. Instituties zorgen voor continuïteit. Tegelijkertijd vertraagt het veranderingen en mogelijkheden. Ook speelt pad-afhankelijkheid: het pad dat je hebt gelopen heeft een grote invloed op de kant die je opgaat. Dat pad is zo uitgesleten, uiteindelijk kun je geen kant meer op. Rond 1760 werden de kolen in Engeland nog met kruiwagens uit de mijn gesjouwd. Later gebeurde dat met paarden en nog later werden de kolen eruit getrokken met een kar die over een ijzeren rails liep. Het paard moest wel tussen die rails kunnen lopen. De afstand tussen die rails werd 143 cm en vijf mm. Puur toeval, het hadden er ook vijf cm meer kunnen zijn. De assen van de wagens werden op die afstand gebouwd. Ook de wagens die concurrenten bouwden hadden diezelfde afstand. Toen het paard door een stoommachine werd vervangen, werd dezelfde asbreedte aangehouden: 143,5. Tot op de dag van vandaag is dat de afstand van de spoorwegrails in Nederland, terwijl treinen met 400 km per uur eroverheen razen. ProRail bouwt geen rails van vier of vijf meter breed, wat minder gevaarlijk is, want er is geen trein te koop met deze asbreedte. Er is geen fabrikant die een trein bouwt met deze asbreedte omdat er geen rails zijn waarop die trein zou kunnen rijden. Dat is hoe *path dependency* werkt. Nederland is het enige land in de wereld waar institutionalisme en *path dependency* zo innig met elkaar verweven zijn. Het is een dikke stroop geworden waardoor veranderingen buitengewoon moeilijk tot stand komen. Om die reden denk ik: laat de jeugdzorg voor wat het is en begin met experimenten naast het bestaande beleid.’

Hoe kom je dan tot nieuw beleid?

‘Wij hebben overspannen verwachtingen van nieuw beleid. Het moet snel productief zijn. Politici hebben een horizon van vier jaar. Mijn pleidooi om de jeugdzorg te verbreden, vraagt het lef om hiervoor tien jaar uit te trekken. Als je tien jaar lang in de voorkant van het jeugdbeleid investeert, garandeer ik je dat er nog maar de helft van het jeugdzorgbudget nodig is. Dat scheelt 2 miljard euro. In Midden-Brabant betreft dat bijvoorbeeld 40 miljoen euro per jaar die je kunt spenderen in de voorkant. Middelen die je overigens niet moet terugstorten in de algemene

middelen, want het budget moet wel voor de jeugd beschikbaar blijven. Heb je als gemeente nu nog tien jongeren in een gesloten voorziening à 150.000 euro per jaar, in tien jaar tijd kun je dat terugbrengen naar vijf jongeren. Vernieuwing vergt denken op lange termijn.'

Is de korting op het jeugdzorgbudget bij de transitie naar de gemeenten een gebrek geweest aan een langetermijnvisie?

'Dat is onverstandig geweest. Men heeft Denemarken als voorbeeld genomen, maar niet als uitgangspunt. De Denen zijn begonnen met het vormen van groot-schalige gemeenten met voldoende bestuurskracht. Plasterk heeft dat hier ook geprobeerd, maar hij werd weggehoond. Men heeft vervolgens geprobeerd dat op te lossen met regionalisering, maar dan vrijwillig. Uiteindelijk kwamen er subregio's en soms zelfs sub-subregio's. In plaats van minder lagen, kwamen er meer lagen bij. In Denemarken kwam er vijftien procent bij het budget, in Nederland ging er vijftien procent vanaf. Helaas is dat gebruikelijk in Nederland: inhoudelijke argumenten worden gebruikt, maar de financiële overwegingen vormen het uitgangspunt. Om die reden centraliseerde de politie op hetzelfde moment dat de jeugdzorg decentraliseerde. Onderzoeken laten bovendien zien dat de zeggingskracht van de overheid na een decentralisatie alleen maar toeneemt, de zogenaamde decentralisatieparadox.'

'In Nederland vormen financiële overwegingen het uitgangspunt'

Terug naar die oudervriendelijke gemeente.

'Neem Tilburg als voorbeeld. Daar staan redelijk veel hallen en fabrieken leeg die men een bestemming heeft gegeven voor de jeugd in de vorm van muziek, toneel, et cetera. Dat zou een gemeente ook voor ouders kunnen doen. Activiteiten organiseren die ouders bij elkaar brengen. In Helsinki hadden ouders moeite met hun kinderen; er was geen land met ze te bezeilen. Ze hebben de dirigent van het Nationaal Orkest gevraagd om iets met die jongeren te ondernemen en stelden een grote hal beschikbaar. Het idee was om een jaar later een nationale tentoonstelling te organiseren van kunst gemaakt door deze jongeren. De premier was bereid die tentoonstelling te openen. Aanvankelijk liep dat niet omdat jongeren er geen zin in hadden. Er werden kunstenaars ingehuurd en ouders werden meegenomen in het proces om deze jongeren positief te blijven bejegenen. Uiteindelijk werd de tentoonstelling een groot succes. Een oudervriendelijke gemeente richt zich niet uitsluitend op de jeugdzorgouders, maar ook op andere ouders die dan een coachende rol kunnen krijgen.'

Kenmerk van veel ouders in de jeugdzorg is juist dat ze in een isolement zitten. Dat er geen sprake is van een solidaire samenleving. Zou je in dat derde echelon meer verbindingen kunnen leggen tussen ouders onderling, parallel aan peer education?

‘Ik was twee jaar geleden in Moskou in een zeer problematische wijk. Ik sprak daar met de directeur van een jeugdinstelling. Ze vertelde me dat ze zich altijd richtte op de ouders als het sociale cement van de samenleving. Ouders kregen in de jeugdinstelling te eten en te drinken en er werden met regelmaat dansavonden georganiseerd waar ouders elkaar konden leren kennen. Ook werd, met professionele ondersteuning, aan toneel gedaan. De directeur zorgde voor de materialen. Toen na een jaar een voorstelling werd gespeeld, zat de zaal bomvol. Mensen kregen weer schik met elkaar. Later volgden nog optredens in Minsk en Kiev. Door deze activiteiten is de wijk opgeleefd. In ons dorp is het jongeren centrum vier dagen voor de jongeren en een dag voor de ouders. Het negatieve imago dat het jongeren centrum in het verleden had, is verdwenen.’

Kort na dit interview werd bekend dat het kabinet dit jaar nog 350 miljoen extra beschikbaar stelt voor de specialistische jeugdzorg. De komende drie jaar komt daar nog 190 miljoen bovenop. Het geld is bedoeld om de tekorten weg te werken en de wachtlijsten in te korten, niet om de voorkant van de jeugdzorg te versterken.

Gé Haans is (gepensioneerd) pedagoog, docent, expert jeugd- en pleegzorg.

✉ Ge.haans@gmail.com